

sygn. akt VII U 382/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 21 kwietnia 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania A. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 5 października 2022 r., znak (...)

o wysokość zadłużenia z tytułu składek

oddala odwołanie;

zasądza od A. Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. 4800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt VII U 382/23

UZASADNIENIE

A. Ł. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych inspektorat w S. z 5 października 2022 r. nr (...). Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie art. 24 ust 4 ustawy systemie ubezpieczeń społecznych, wskazując na przedawnienie należności z tytułu składek (odwołanie, k. 1-2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy wskazał, że należności określone zaskarżoną przez odwołującą decyzją nie uległy przedawnieniu. Zgodnie z art. 24 ust 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.) należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Przepis art. 24 ust 4 ustawy systemowej nie pozwala na stosowanie terminu przedawnienia bez żadnego ograniczeń, ponieważ należy brać pod uwagę zawsze ewentualne przerwy, czy też zawieszenia biegu terminu przedawnienia wskazane w przepisach, do których odsyła art. 24 ust. 4 ustawy systemowej tj. art. 24 ust. 5-6. Zgodnie z art. 24 ust 5f ustawy systemowej w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Organ rentowy wskazał, że podjął czynności mające wpływ na bieg terminu przedawnienia - wszczął przeciwko zobowiązanemu postępowanie w zakresie wydania decyzji określającej wysokość zobowiązania, która ostatecznie została wydana 5 października 2022 r. Wobec powyższego organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania (odpowiedź na odwołanie z 20 grudnia 2022 r. k.3-5 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. Ł. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą była zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy. Z uwagi na nieopłacanie powyższych należności na koncie płatnika

składek A. Ł. powstało zadłużenie (raport rozliczeń należności płatnika, szczegółowe zestawienie należności – akta rentowe).

Organ rentowy pismem z 18 lutego 2019 r. zawiadomił odwołującą o wszczęciu z urzędu postępowania na podstawie art. 61 § 4 k.p.a. w związku z art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, na którą złożyły się należności z tytułu składek na:

ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w wysokości 14 053,53 zł, w tym składek w wysokości 10 618,53 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 3435 zł;

ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w wysokości 2916,25 zł, w tym składek w wysokości 2208,25 zł, odsetek za zwłokę w wysokości 708 zł;

Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w wysokości 607,46 zł, w tym składek w wysokości 462,46 zł, odsetek za zwłokę w wysokości 145 zł.

Przesyłka zawierająca zawiadomienie o wszczęciu postępowania z uwagi na nieobecność odwołującej w mieszkaniu została awizowana 1 kwietnia 2019 r., następnie po powtórnej awizacji 9 kwietnia 2019 r. - 16 kwietnia 2019 r. przesyłka jako niepodjęta w terminie została zwrócona do nadawcy (zawiadomienie z 18 lutego 2019 r. wraz z kopertą-nienumerowana karta a.r.).

Zgodnie z art. 10 § 1 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy zawiadomieniem z 5 września 2022 r. poinformował odwołującą o zakończeniu postępowania dowodowego oraz, że został jej wyznaczony 7-dniowy termin, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia, na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów (zawiadomienie z 5 września 2022 r.-nienumerowana karta a.r.).

A. Ł. zawiadomienie o zakończeniu postępowania odebrała 22 września 2022 r. (potwierdzenie odbioru-nienumerowana karta a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 5 października 2022 r. o nr. (...) stwierdził, że A. Ł. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, a zadłużenie to wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 21926,24 zł, na którą składają się należności z tytułu:

składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w łącznej kwocie z odsetkami za zwłokę: 17 529,53 zł;

składek na ubezpieczenia zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w łącznej kwocie z odsetkami za zwłokę: 3640,25 zł;

składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od kwietnia 2014 r. do lipca 2015 r. w łącznej kwocie z odsetkami za zwłokę: 720,46 zł

Organ rentowy wskazał, że odwołująca nie dopełniła obowiązku wynikającego z art. 46 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, co skutkowało określeniem wysokości zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy na podstawie art. 83 ust. 1 tej ustawy (decyzja z 5 października 2022 r. – nienumerowana karta a.r.).

A. Ł. wniosła odwołanie od powyższej decyzji z 5 października 2022 r. w przedmiocie wysokości zadłużenia z tytułu składek, inicjując niniejsze postępowanie (odwołanie k. 1-2 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych. Zdaniem sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny, ponadto strony nie kwestionowały tychże dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. Ł. jest nieuzasadnione.

Rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności istotne w sprawie zostały wyjaśnione i ostatecznie ustalone poprzez dowody przeprowadzone na posiedzeniu niejawnym. Nie było więc potrzeby wyznaczania rozprawy, tym bardziej że strony o to nie wnosiły. W tych okolicznościach sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że wyznaczenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6. Należności objęte skarżoną decyzją dotyczyły nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne składek na Fundusz Pracy z okresu od kwietnia 2015 r. do lipca 2015 r. Przyjęcie daty wymagalności każdej z należności składkowych na 10-dzień następnego miesiąca zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 1 u.s.u.s. (w brzmieniu na dzień wydania zaskarżonej decyzji) prowadzi do wniosku, że upływ terminu przedawnienia następował w okresie od 10 maja 2019 r. do 10 sierpnia 2020 r. kolejno dla każdego miesiąca, za które składki były należne.

Przy rozważaniach dotyczących kwestii przedawnienia należności składkowych należy jednak mieć na względzie przypadki, w których następuje zawieszenie terminu przedawnienia, szczegółowo wymienione w art. 24 ust. 5 i 6 ustawy systemowej. Organ rentowy wskazał na zawieszenie biegu przedawnienia należności składkowych za ww. okresy, z uwagi na brzmienie art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wskazany przepis, który został dodany począwszy od 20 lipca 2011 r., stanowi, że w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Według organu rentowego interpretacja wskazanego przepisu daje podstawy do przyjęcia, że zawieszenie biegu terminu przedawnienia składek nastąpiło w rozpatrywanej sprawie od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania, tj. od 16 kwietnia 2019 r. W ocenie Sądu Okręgowego w tak ujętej dyspozycji ww. przepisu wysłanie do odwołującego zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania w przedmiocie ustalenia wysokości jej zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek należałoby traktować jako czynność skutkującą zawieszeniem biegu terminu przedawnienia określonego w art. 24 ust. 4 u.s.u.s. Taki pogląd znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 2020 r. III AUa 975/18, który rozpoznając sprawę o zbliżonym stanie faktycznym stwierdził, że „w pojęciu decyzji ustalającej obowiązek opłacania składek mieści się decyzja, której przedmiotem stwierdzeniem wymiaru zadłużenia składkowego”. W dalszej części uzasadnienia powyższego orzeczenia, w ślad za orzecznictwem sądów administracyjnych, Sąd Apelacyjny wskazał, że „za datę wszczęcia postępowania z urzędu należy przyjąć pierwszą czynność w sprawie wobec strony podjętą przez organ administracji z urzędu” (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 13 października 1999 r., IV ASA. 1364/97). Odnośnie do art. 24 ust. 5f u.s.u.s., ustawa systemowa nie określa samodzielnie (autonomicznie) daty wszczęcia postępowania, dlatego należy odwołać się do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Postępowanie administracyjne jest wszczynane zgodnie z art. 61 § 1 k.p.a. na wniosek bądź z urzędu. O ile w przypadku postępowania na wniosek o dacie jego wszczęcia rozstrzyga art. 61 § 3 i 3a k.p.a., o tyle w odniesieniu do postępowania z urzędu wobec braku

bezpośredniego przepisu, należy odwołać się do dorobku orzecznictwa i doktryny. Przyjęto w nim, że datą wszczęcia postępowania z urzędu jest dzień pierwszej czynności dokonanej w sprawie, której postępowanie dotyczy, przez organ do tego uprawniony, działający w granicach przysługujących mu kompetencji, pod warunkiem, że o czynności tej powiadomiono stroną (Wyrok SN z 28.04.2022 r., II USKP 171/21, LEX nr 3362583).

Z tej perspektywy skarżona decyzja z 5 października 2022 r., dotycząca stwierdzenia wymiaru zadłużenia składkowego, niewątpliwie stanowiła decyzję ustalającą obowiązek opłacania składek, a co za tym idzie, wszczęcie postępowania poprzedzającego jej wydanie wywierałoby skutek na bieg terminu przedawnienia. Zgodnie z twierdzeniami organu rentowego i treścią art. 24 ust. 5f u.s.u.s. zawieszenie biegu terminu przedawnienia następuje „od dnia wszczęcia postępowania” w ujęciu określonym cytowanym wyżej orzeczeniem. Wobec powyższego za dzień, w którym doszło do zawieszenia biegu terminu należy uznać dzień, w którym odwołująca odebrała zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia wysokości należności z tytułu składek. W niniejszej sprawie na skutek podwójnej awizacji zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało skutecznie doręczone zastępczo A. Ł. 16 kwietnia 2019 r. Jak wskazuje się w doktrynie: „uznanie pisma za doręczone pomimo braku wręczenia go adresatowi albo innej wymienionej w przepisie art. 43 osobie stanowi fikcję doręczenia. Przesłanki tej instytucji jako wyjątku od doręczenia umożliwiającego zapoznanie się przez adresata z treścią pisma muszą być wykładane ściśle, a poprawność czynności doręczenia musi być rygorystycznie przestrzegana. Sekwencja czynności warunkujących powstanie fikcji doręczenia jest uregulowana w przepisach art. 44 § 1–3. W przepisie art. 44 § 1 posłużono się sformułowaniem „niemożność doręczenia”, która odnosi się do braku podstaw albo faktycznej możliwości doręczenia pisma w sposób określony w przepisach art. 42 lub 43. Niemożność tę wyczerpuje, po pierwsze, nieobecność adresata bądź dorosłego domownika w miejscu zamieszkania w momencie podjęcia próby doręczenia i brak osób wyczerpujących pojęcie sąsiada albo dozorczy.” (zob. G. Łaszczyca [w:] G. Łaszczyca, Cz. Martysz, A. Matan, Kodeks..., t. 1, s. 454).” (J. Wegner [w:] Z. Kmieciak, M. Wojtuń, J. Wegner, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 2023, art. 44.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od odwołującej – jako strony przegrywającej – na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Ustalając wysokość tych kosztów sąd miał na względzie, że postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265), koszty zastępstwa procesowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 3 października 2019 r., III UZP 9/19). Wartość przedmiotu sporu obejmująca należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wraz z odsetkami wyniosła łącznie 21 926,24 zł, co uzasadniało zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 3600 zł określoną w § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia, a nie omyłkowo przyznaną przez sąd kwotę 4800 zł.